

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ (ผู้รับใบอนุญาต
ขายยาแผนปัจจุบันอยู่แล้ว จะขอรับใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบัน
เฉพาะยาบรรจสุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษอีก
ในสถานที่เดียวกันแต่ต่างเวลากัน ได้หรือไม่)

กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ที่ สธ๐๗๐๔/๓๔๘๙ ลงวันที่ ๑๗
พฤศจิกายน ๒๕๒๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องจากมาตรา ๑๕^๑แห่ง
พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้กำหนดประเภทใบอนุญาตสำหรับยาแผนปัจจุบันไว้ ๕
ประเภท และวรรคสามของมาตราดังกล่าวยังกำหนดให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบัน
เป็นผู้รับใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจสุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษ
และใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจสุเสร็จสำหรับสัตว์ด้วย ปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาต
ขายยาแผนปัจจุบันอยู่แล้ว ได้ยื่นขอรับใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจสุเสร็จที่ไม่ใช่
ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษอีกประเภทหนึ่งในสถานที่เดียวกันกับที่ตนได้รับอนุญาตขายยา
แผนปัจจุบัน โดยกำหนดเวลาทำการแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น นาย “ก”.เป็นผู้รับอนุญาตขายยา
แผนปัจจุบัน แังงเวลาทำการ ๑๗.๐๐ - ๒๐.๐๐ น. ได้ขออนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยา
บรรจสุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษเวลา ๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. ในสถานที่เดียวกัน
ในกรณีดังกล่าวนี้ ถ้าจะไม่ออกใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจสุเสร็จที่ไม่ใช่ยา
อันตรายหรือยาควบคุมพิเศษให้แก่ นาย “ก”. จะได้หรือไม่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและ
ยาได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นแยกเป็น ๒ ฝ่าย คือ

๑. ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า

๑.๑ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติยา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติไว้ว่า

๑ มาตรา ๑๕ ประเภทของใบอนุญาตสำหรับยาแผนปัจจุบันมีดังนี้

- (๑) ใบอนุญาตผลิตยาแผนปัจจุบัน
- (๒) ใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบัน
- (๓) ใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจสุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุม

พิเศษ

(๔) ใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจสุเสร็จสำหรับสัตว์

(๕) ใบอนุญาตนำหรือส่งยาแผนปัจจุบันเข้ามาในราชอาณาจักร

ให้ถือว่าผู้ได้รับใบอนุญาตตาม (๑) หรือ (๕) เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตาม (๒) สำหรับยาที่
ตนผลิตหรือนำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรนั้นด้วย แล้วแต่กรณี

ให้ถือว่าผู้ได้รับอนุญาตตาม (๒) เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตตาม (๓) และ (๔) ด้วย

“มาตรา ๑๔ ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ผลิต ขาย หรือนำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งยาแผนปัจจุบันได้ เมื่อปรากฏว่าผู้ขออนุญาต

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) มีสถานที่ผลิตยา สถานที่ขายยา สถานที่นำหรือส่งยาเข้ามาในราชอาณาจักร หรือสถานที่เก็บยาและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยา การขายยา หรือการเก็บยาและการควบคุมหรือรักษาคุณภาพยา ซึ่งมีลักษณะและจำนวนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

๑.๒ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ กำหนดไว้ว่า

“ข้อ ๔ สถานที่ขายยาต้องมีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลและการรักษาความสะอาดตามความจำเป็น

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๖ ผู้รับอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันทุกประเภทที่ประสงค์จะย้ายสถานที่ขายยาจากสถานที่ซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบข้อ ๑๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ในกรณีที่สถานที่ขายยายู่อรุมกันกับสถานที่นำหรือส่งยาเข้ามาจะอนุญาตให้ย้ายไปยังท้องที่อื่นนอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาตได้ เฉพาะเมื่อเป็นการย้ายไปพร้อมกัน และการย้ายไปนั้นไม่เป็นเหตุให้ท้องที่ที่จะย้ายไปมีสถานที่ขายยาเกินจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การอนุญาตให้ย้ายสถานที่ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำโดยวิธีสลับหลังใบอนุญาต”

จากบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าทั้งพระราชบัญญัติและกฎกระทรวงไม่ได้กำหนดห้ามมิให้สถานที่ขายยาต่างประเภทตั้งอยู่ในสถานที่เดียวกันฉะนั้น การที่สถานที่ขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษจะอยู่ในสถานที่เดียวกัน แต่ต่างเวลาทำการ จึงไม่ขัดต่อกฎหมายในทางปฏิบัติอาจมีปัญหาในการควบคุมเพราะจะมีการขายยาไม่ตรงตามประเภทใบอนุญาตได้เนื่องจากเวลาไม่ตรงกัน แต่ปัญหานี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ซึ่งไม่อาจหยิบยกขึ้นมาอ้างในทางกฎหมายได้ จะต้องหามาตรการควบคุมที่เหมาะสมต่อไป โดยสรุปกรณีตามตัวอย่างข้างต้น เห็นว่า จะต้องออกใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษให้แก่ นาย “ก”.

๒. ฝ่ายที่สอง เห็นว่า

๒.๑ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้กำหนดประเภทใบอนุญาตสำหรับยาแผนปัจจุบันไว้ ๕ ประเภท ใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษ เป็นประเภทหนึ่งของใบอนุญาตสำหรับยาแผนปัจจุบันทั้งในวรรคสามของมาตรานี้ให้ถือว่าผู้รับอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษอยู่แล้ว ดังนั้น ถ้า

พิจารณาถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยยาแล้วเห็นได้ว่าไม่ประสงค์จะให้มีการอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษ ในสถานที่ที่รับอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันได้อีก

๒.๒ หากอนุญาตให้มีการขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษในสถานที่ขายยาแผนปัจจุบันได้ด้วย จะก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ คือ

๒.๒.๑ ลักลอบขายยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษในช่วงเวลาที่รับอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษยากแก่การที่จะตรวจสอบควบคุมได้ทั่วถึง

๒.๒.๒ บุคคลเดียวกันจะมี ๒ ฐานะตามใบอนุญาตที่ออกให้แม้จะแบ่งแยกเวลา ก็มิใช่อ้างและหลีกเลี่ยงความผิดได้อยู่ตลอดคงแยกแยะได้ยากกว่ากระทำผิดในฐานะใด (ใบอนุญาตใด)

๒.๒.๓ เจตนาของผู้ขออนุญาต พอจะคาดได้ว่าต้องการหาทางเลี้ยงที่จะเปิดทำการขายยานอกเวลาที่เภสัชกรอยู่ประจำ โดยใช้สิทธิของใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษทำการขายยาต่อไป

กระทรวงสาธารณสุขจึงหาวิธีมายังคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าความเห็นใดเป็นความเห็นที่ถูกต้อง เพื่อจะได้ถือปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับรับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข(สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา)แล้ว มีความเห็นว่า ความเห็นของฝ่ายที่หนึ่งเป็นความเห็นถูกต้อง กล่าวคือ ผู้อนุญาตจะไม่อนุญาตในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันอยู่แล้ว ยื่นขอรับใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษอีกในสถานที่เดียวกันแต่ต่างเวลากันไม่ได้ เพราะเมื่อพิจารณาจากมาตรา ๑๒^๒ มาตรา ๑๔^๓ และมาตรา ๑๕^๔ แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕

^๒มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต ขาย หรือนำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งยาแผนปัจจุบัน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๓มาตรา ๑๔ ผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้ผลิต ขาย หรือนำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งยาแผนปัจจุบันได้ เมื่อปรากฏว่าผู้ขออนุญาต

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) มีสถานที่ผลิตยา สถานที่ขายยา สถานที่นำหรือส่งยาเข้ามาในราชอาณาจักร หรือสถานที่เก็บยา และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยา การขายยา หรือการเก็บยาและการควบคุม หรือรักษาคุณภาพยา ซึ่งมีลักษณะและจำนวนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๔ โปรดดูเชิงอรรถ (๑) หน้า ๑

(พ.ศ. ๒๕๒๕)ออกตามความในพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ข้อ ๔ และข้อ ๑๖^๕แล้ว ไม่มีบทบัญญัติห้ามมิให้สถานที่ขายยาต่างประเทศกันตั้งอยู่ในสถานที่เดียวกันแต่ประการใดส่วนการที่มาตรา ๑๕ วรรคสาม บัญญัติให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเป็นผู้รับใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจสุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษนั้น เป็นแต่เพียงบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่ผู้รับใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันมิให้ต้องขอรับใบอนุญาตอีกประเภทหนึ่งเท่านั้น มิได้หมายความว่าห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจสุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษได้อีก

อย่างไรก็ดี หากทางกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายที่จะไม่อนุญาตให้สถานที่ขายยาแผนปัจจุบันอยู่รวมกับสถานที่ขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะยาบรรจสุเสร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษ ก็ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายบัญญัติข้อห้ามไว้โดยชัดแจ้ง

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๓๐

“ข้อ ๔ สถานที่ขายยาต้องมีระบบการกำจัดสิ่งปฏิกูล และการรักษาความสะอาดตามความจำเป็น

ข้อ ๑๖ ผู้รับอนุญาตขายยาแผนปัจจุบันทุกประเภทที่ประสงค์จะย้ายสถานที่ขายยาจากสถานที่ซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบ ข.ย.๑๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ในกรณีที่สถานที่ขายยาอยู่รวมกันกับสถานที่นำหรือส่งยาเข้ามา จะอนุญาตให้ย้ายไปยังท้องที่อื่นนอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาตได้เฉพาะเมื่อเป็นการย้ายไปพร้อมกันและการย้ายไปนั้นไม่เป็นเหตุให้ท้องที่ที่จะย้ายไปมีสถานที่ขายยาเกินจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การอนุญาตให้ย้ายสถานที่ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำโดยวิธีสลับหลังใบอนุญาต